

Nr 84.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omhändertagande av vissa sjuka flyktingar m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 137 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 10 mars 1950, föreslagit riksdagen att dels medgiva att i Sverige skola för varaktig vistelse mottagas 150 tuberkulossjuka flyktingar jämte ungefär lika många anhöriga till dessa samt att de kostnader, som på grund härav eventuellt kunna uppkomma under budgetåret 1949/50, må bestridas från det under femte huvudtiteln å riksstaten för sagda budgetår uppförda förslagsanslaget till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m., dels ock för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln till Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar anvisa ett förslagsanslag av 1 560 000 kronor.

Propositionen.

Departementschefen har upptagit till behandling två särskilda, med varandra sammanhängande spörsmål, nämligen dels den flyktingsverksamhet, som f. n. bedrivs under medicinalstyrelsens överinseende, och dels mottagande i Sverige av ytterligare ett antal sjuka flyktingar jämte deras anhöriga.

På föredragning av chefen för socialdepartementet har Kungl. Maj:t den 17 februari 1950 beslutat avlåta proposition till riksdagen (nr 136) angående viss hjälpverksamhet för utlandssvenskar och flyktingar. Förslagen i nämnda proposition grunda sig på ett av 1948 års kommitté för utlandssvenskar och flyktingar till chefen för socialdepartementet avlämnat betänkande. Kommittén har bl. a. avhandlat medicinalstyrelsens nuvarande flyktingsverksamhet. Prövningen av därmed sammanhängande spörsmål har ansetts böra ankomma på inrikesdepartementet.

Frågan om mottagande i Sverige av ett ytterligare antal flyktingar har väckts av Internationella flyktingorganisationen (International Refugee Organization, förkortat IRO), som är ett av Förenta Nationernas fackorgan med säte i Genève och består av 18 medlemsstater. Organisationen, som började sin verksamhet i juli 1947, har fortsatt UNRRA:s och den internationella flyktingkommitténs arbete samt övertagit det allmänna ansvaret för hjälp åt tvångsförflyttade och flyktingar. Under hösten 1949 upptog IRO kontakt med den svenska regeringen i syfte att få överföra vissa flyktingar till Sverige. På grundval av de förhandlingar, som då och

vid en senare tidpunkt fördes mellan IRO och representanter för de svenska myndigheterna, upprättades inom inrikesdepartementet en promemoria, som utmynnade i att Sverige, under förutsättning av riksdagens medgivande, skulle mottaga 150 tuberkulossjuka flyktingar jämte högst lika många anhöriga till dessa.

Hjälperksamhet beträffande nu i landet befintliga flyktingar.

Kostnaderna för den av medicinalstyrelsen bedrivna hjälperksamheten för flyktingar ha tidigare bestritts från anslag under sjunde huvudtiteln och utgå för innevarande budgetår från ett anslag under femte huvudtiteln. Verksamhetens art anses emellertid motivera, att utgifterna bestridas under elfte huvudtiteln, där ett särskilt anslag föreslås uppfört för ändamålet.

Hjälperksamheten bör enligt departementschefens mening under nästa budgetår bedrivas enligt i huvudsak samma principer som nu tillämpas. Klientelet på E-paviljongerna beräknas öka genom mottagande av ytterligare ett antal flyktingar. Någon mera omedelbar avveckling av medicinalstyrelsens flyktingsverksamhet anses därför icke kunna äga rum. Såväl Stråtenboförläggningen som Vrigstadshemmet föreslås tills vidare skola bibehållas som konvalescenthem för flyktingar under medicinalstyrelsens överinseende.

Omhändertagande av ytterligare flyktingar.

Flyktingsproblemet i Europa torde både kvantitativt och kvalitativt fortfarande vara utomordentligt svårbemästrat. Ett betydande antal flyktingar — bland dem 17 000 sjuka och åldringar — äro alltjämt oplacerade. Den största kategorien av de sjuka utgöres av tbc-fall.

Sverige torde f. n. vara det enda land i Europa, som har något nämnvärt antal icke utnyttjade vårdplatser för lungsjuka. Om IRO:s verksamhet skall kunna avvecklas inom förutsatt tid, är det — framhåller departementschefen — uppenbart, att de länder, som så kunna, måste medverka härtil. Såsom en fortsättning av den hjälperksamhet på det humanitära området, vilken Sverige tidigare bedrivit, anses därför IRO:s önskemål att för varaktig vistelse här i landet överlämna ett antal tuberkulossjuka flyktingar böra tillmötesgå.

Vårdplatser för ändamålet kunna ställas till förfogande av landstingen på de i anslutning till vissa sanatorier upprättade s. k. E-paviljongerna. Vårdkostnaderna böra emellertid enligt departementschefens mening helt bestridas av staten. Med hänsyn till platstillgången på paviljongerna har det antal sjuka flyktingar, som lämpligen kan mottagas, bestämts till 150. Dessutom föreslås att ungefär lika många av de sjukas närmaste anhöriga få medfölja och beredas vistelse här.

Det ekonomiska och organisatoriska ansvaret för flyktingarnas transport till svenska gränsen skall ankomma på IRO.

Det förutsattes, att de arbetsförmögna anhöriga snarast möjligt efter ankomsten till Sverige arbetsplaceras. Såväl de anhöriga som från E-pavil-

jongerna utskrivna personer anses i mån av behov böra erhålla omskolning och starthjälp genom arbetsmarknadsstyrelsen samt i socialvårdshänseende behandlas efter samma normer som i propositionen nr 136 föreslagits gälla beträffande hit inkomna flyktingar.

Vad angår IRO:s ekonomiska bidrag till kostnaderna för flyktingarna och deras anhöriga under vistelsen i Sverige har departementschefen tillstyrkt det förslag, som ingår i det utkast till avtal mellan den svenska regeringen och IRO, vilket som bilaga fogats till statsrådsprotokollet i detta ärende. Enligt detta skall organisationen bl. a. bidra till täckandet av kostnaderna för den stadigvarande vården av flyktingarna med ett belopp av \$ 1 000 för varje i Sverige mottaget tuberkulosfall samt \$ 250 för varje anhörig, vilka belopp skola utgå till hälften i U. S. dollars och till hälften i svenska kronor.

Anslagsberäkning.

Kostnaderna för vården av nu i landet under medicinalstyrelsens överinseende befintliga flyktingar samt för omhändertagande och vård av de ytterligare flyktingar, som föreslås skola mottagas i landet, ha beräknats under ett gemensamt anslag. Det nya anslaget anses böra erhålla förslagsanslags natur och uppföras under rubriken Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar.

För vården under budgetåret 1950/51 av de flyktingar, som nu vistas i landet, beräknar departementschefen i enlighet med medicinalstyrelsens hemställan ett belopp av 750 000 kronor.

Vad angår kostnaderna för de ytterligare flyktingar, som skola omhändertagas, anses engångsbidraget från IRO för varje sjuk och anhörig — vilka bidrag komma att uppgå till sammanlagt närmare 1 miljon kronor — väl täcka kostnaderna för omhändertagande och vård av flyktingarna under det första året. Det anses emellertid lämpligt, att medel till ändamålet under nästa budgetår beräknas på riksstaten och att IRO:s bidrag tages till uppbörd under inkomster å driftbudgeten: övriga diverse inkomster.

Vårdkostnaderna för de sjuka uppskattas till ca 750 000 kronor samt utgifterna för omhändertagande av de anhöriga under viss tid efter ankoms- ten i avvaktan på arbetsplacering samt starthjälp till 40 000 kronor. Vissa kostnader i samband med uttagningen av de sjuka, för läkarbesiktning och för flyktingkontingentens resor i Sverige m. m. uppskattas till sammanlagt 19 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår skulle således bli (750 000 + 750 000 + 40 000 + 19 000) 1 559 000 kronor, vilket belopp avrundats till 1 560 000 kronor.

Departementschefen nämner härefter, att det eventuellt kunde befinnas lämpligt att överföra IRO-flyktingarna eller en del av dem till Sverige redan före den 1 juli 1950. Med hänsyn härtill hemställes om riksdagens medgivande att för under innevarande budgetår uppkommande kostnader taga i anspråk det för budgetåret 1949/50 under femte huvudtiteln uppförda för-

slagsanslaget till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. Departementschefen upplyser vidare, att för den händelse överföringen skulle äga rum före den 1 juli 1950 IRO enligt utfästelse skall erläggas ett visst tilläggsbidrag, som torde komma att uppgå till ungefär 1 dollar per person och dag.

Utskottet.

Utskottet delar den av departementschefen uttalade uppfattningen, att Sverige såsom en fortsättning av hjälpverksamheten på det humanitära området bör för vård och varaktig vistelse i landet mottaga 150 tuberkulossjuka av de av Internationella flyktingorganisationen omhändertagna flyktingarna jämte samma antal anhöriga till dem.

Med hänsyn härtill får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de av Kungl. Maj:t i förevarande proposition framlagda förslagen, hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva att i Sverige skola för varaktig vistelse mottagas 150 tuberkulossjuka flyktingar jämte ungefär lika många anhöriga till dessa;

b) medgiva att de kostnader, som på grund härav eventuellt kunna uppkomma under budgetåret 1949/50, må bestridas från det under femte huvudtiteln å riksstaten för sagda budgetår uppförda förslagsanslaget till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.;

c) till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar* för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 560 000 kronor.

Stockholm den 25 april 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 82.

Reservation

av herr *Pettersson* i Dahl.